

Joanna Bereźnicka, Justyna Franc-Dąbrowska
Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Przepływy pieniężne według Krajowego Standardu Rachunkowości i Międzynarodowych Standardów Rachunkowości – studium porównawcze

Wstęp

Przepływy pieniężne są ważne z punktu widzenia działalności gospodarczej, ponieważ dostarczają informacji o sytuacji finansowej jednostki, w szczególności w zakresie obrotu środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami w ramach działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej. Fakt ten potwierdzają badania przeprowadzone we Francji i w Wielkiej Brytanii w latach 90., dowodzące, iż około 75–80% przedsiębiorstw, które zbankrutowały było zyskowych w momencie upadłości, utraciły natomiast zdolność do terminowego regulowania zobowiązań bieżących¹. Dodatkowym potwierdzeniem istotności problematyki przepływów pieniężnych są opracowane standardy rachunkowości, zarówno krajowy (Krajowy Standard Rachunkowości – KSR 1²), jak i międzynarodowy (Międzynarodowy Standard Rachunkowości – MSR 7³).

Zgodnie ze standardami rachunkowości, za środki pieniężne uważa się gotówkę w kasie oraz depozyty płatne na każde żądanie, natomiast ekwiwalentem środków pieniężnych są krótkoterminowe inwestycje o dużej płynności, które łatwo można zamienić na gotówkę, a które narażone są na nieznaczne ryzyko utraty wartości [MSR 7 p. 6]. KSR uzupełnia tę definicję o termin płatności lub wymagalności od dnia otrzymania, wystawienia, nabycia lub założenia lokaty, który nie przekracza 3 miesięcy [KSR 1 p. 6]. Z kolei przez obrót środków pieniężnych (przepływy pieniężne) rozumie się wpływy oraz wydatki⁴ środków pieniężnych

¹Czekaj Z., Dresler M.: Zarządzanie finansami przedsiębiorstw – podstawy teorii, Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa 1998.

²Krajowy Standard Rachunkowości, Nr 1 (Dz. Urz. Ministra Finansów z 2003 r. Nr 12, poz. 69).

³Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1725/2003 z dnia 29 września 2003 r.

⁴W MSR 7 wydatki są określane mianem wypływy. Niezależnie od stosowanego nazewnictwa pojęcia te należy traktować jako jednoznaczne.

i ich ekwiwalentów [KSR 1 p. 6]. W rozumieniu standardów rachunkowości przepływy pieniężne dotyczą zrealizowanych płatności, czyli ujmowane są według metody kasowej, a nie memoriału (podstawowa zasada rachunkowości według ustawy o rachunkowości).

Istotność zagadnienia przepływów pieniężnych potwierdza również cel opracowania standardów, którym jest użyteczność tego sprawozdania finansowego do dokonania oceny sytuacji finansowej jednostki gospodarczej w zakresie kreowania środków pieniężnych i ich ekwiwalentów oraz określania potrzeb dotyczących wykorzystania tych środków. Jednocześnie rachunek przepływów pieniężnych umożliwia dokonywanie porównań informacji finansowych różnych podmiotów gospodarczych przez eliminację skutków stosowania odmiennych rozwiązań ujmowania zdarzeń gospodarczych.

Celem opracowania jest wskazanie różnic i podobieństw w rozwiązaniach wynikających z KSR i MSR w zakresie przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej przez porównanie standardów.

Rachunek przepływów pieniężnych stanowi obowiązkowe sprawozdanie finansowe, uzupełniające bilans majątkowy oraz rachunek zysków i strat o informację o stan środków pieniężnych na koniec roku, z uwzględnieniem działalności podstawowej (operacyjnej), inwestycyjnej i finansowej. Informacja ta jest kluczowa z punktu widzenia jej odbiorcy, wskazuje bowiem, jak w ciągu roku kształtowały się strumienie pieniężne w jednostce.

Przepływy z działalności operacyjnej w ujęciu KSR i MSR

Działalność operacyjna definiowana jest według KSR i MSR jednolicie i rozumiana jako podstawowy rodzaj działalności powodującej powstawanie przychodów oraz każdy inny rodzaj działalności, która nie ma charakteru działalności inwestycyjnej (lokacyjnej) i finansowej [KSR 1 p. 6; MSR 7 p. 6]. Zgodnie z KSR i MSR, do wpływów i wydatków (wypływów) z działalności operacyjnej zalicza się:

- wpływy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów,
- wpływy z otrzymanych tantiem, praw autorskich, opłat i innych przychodów operacyjnych,
- wydatki (wypływy) poniesione z tytułu regulowania zobowiązań za dostarczone materiały, towary, surowce, energię i świadczone usługi, związane z działalnością operacyjną,
- wydatki (wypływy) na wynagrodzenia i inne świadczenia dla pracowników,

- wpływy i wydatki (wyływy) z tytułu ubezpieczeń społecznych [KSR 1 p. 17–20, MSR 7 p. 13–15].

Pewna dowolność interpretacyjna może wystąpić w przypadku kilku pozycji. Zarówno KSR, jak i MSR zaliczają do przepływów z działalności operacyjnej wpływy i wydatki (wyływy) z tytułu podatku dochodowego lub ich zwroty, jednak w różnym zakresie. W MSR przepływy środków pieniężnych z tytułu podatku dochodowego należy ujawnić odrębnie i zaliczyć do przepływów środków pieniężnych z działalności operacyjnej, chyba że można je powiązać z działalnością inwestycyjną lub finansową. Z praktycznego punktu widzenia może pojawić się problem z możliwością powiązania zapłaconych odpowiednich podatków z określonym typem działalności. Skutkiem takiego postępowania jest zaliczenie do przepływów środków pieniężnych z działalności operacyjnej zapłaconego podatku. Takiego doprecyzowania brakuje w KSR.

Z kolei MSR nie w pełni określa rodzaj działalności, w której powinny być uwzględnione wpływy i wydatki (wyływy) z tytułu obrotu instrumentami finansowymi. KSR wskazuje, że instrumenty te mogą być zaliczone do podstawowej działalności jednostki w przypadku, gdy przedmiotem działalności jednostki jest obrót nimi.

W zapisach MSR przepływy pieniężne związane z działalnością nadzwyczajną (zyski/straty nadzwyczajne) należy przyporządkować odpowiednio działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej. Odmienne stanowisko przyjęte w KSR, zalecając przypisanie ich działalności operacyjnej, co w konsekwencji może doprowadzić do niewłaściwej interpretacji (zaciemniać obraz) ich wpływu na przepływy pieniężne jednostki gospodarczej.

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek i dywidend otrzymanych i wypłaconych według MSR należy ujawniać odrębnie. Powinny one być zaliczane, w sposób ciągły w kolejnych okresach, do działalności operacyjnej, inwestycyjnej lub finansowej [MSR 7 p. 31]. Ten zapis należy interpretować jako pozostawiający jednostkom gospodarczym swobodę wyboru zaliczenia odsetek i dywidend do dowolnego rodzaju działalności. Z zapisów MSR wynika jednak jednoznacznie, że przepływ pieniężny z tego tytułu można przypisać działalności operacyjnej wyłącznie instytucjom finansowym. Dodatkowo standard precyzuje zapisy w zakresie wypłaconych dywidend, które należy zaliczyć do przepływów środków pieniężnych z działalności finansowej, gdyż stanowią koszt uzyskania środków finansowych, lub do przepływów z działalności operacyjnej, ponieważ pozwala to uzyskać informację na temat zdolności jednostki gospodarczej do wypłacenia dywidend z jej podstawowej działalności.

Przepływy z działalności inwestycyjnej w ujęciu KSR i MSR

Działalność inwestycyjna jest definiowana jako działalność polegająca na nabywaniu i sprzedaży aktywów trwałych oraz inwestycji krótkoterminowych, niezaliczonych do ekwiwalentów środków pieniężnych [MSR 7 p. 6]. KSR ujmuje ten poziom działalności szerzej, uwzględniając również operacje związane z zakupem i sprzedażą wartości niematerialnych i prawnych, długoterminowych inwestycji oraz pieniężnymi korzyściami i kosztami z tym związanymi [KSR 1 p. 6]. Warto zaakcentować, że obrót środkami pieniężnymi w związku z zakupem/sprzedażą środków trwałych, w ramach przepływów z działalności inwestycyjnej, obejmuje zakup/sprzedaż środków trwałych rozumianych zgodnie z ustawą o rachunkowości jako inwestycje oraz użytkowanych w zakresie prowadzonej działalności.

Zgodnie z KSR i MSR, do wpływów i wydatków (wypływów) z działalności inwestycyjnej zalicza się:

- wpływy i wydatki (wypływy) z tytułu sprzedaży/zakupu środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i wartości niematerialne i prawne, aktywów finansowych oraz wytworzonych w obrębie jednostki gospodarczej rzeczowych aktywów trwałych (środki trwałe w budowie),
- wpływy i wydatki (wypływy) związane z otrzymanymi ze spłat oraz udzielonymi pożyczkami (oprócz instytucji finansowych) oraz otrzymane i wypłacone zaliczki,
- wpływy i wydatki (wypływy) związane z pochodnymi instrumentów finansowych [KSR 1 p. 21–23, MSR 7 p. 16].

MSR precyzuje rozwiązania w zakresie obrotu pochodnymi instrumentów finansowych. W przypadku, gdy instrumenty zostały zakupione w celach handlowych, należy przypisać je działalności finansowej, a nie inwestycyjnej. Podobna możliwość istnieje w przypadku, gdy otrzymane/wydatkowane środki zostały zaliczone do przepływów z działalności finansowej. Wątpliwości wzbudza przypisanie obrotu instrumentami finansowymi jednostek handlowych działalności finansowej, a nie inwestycyjnej lub operacyjnej. Druga rozbieżność między wytycznymi KSR i MSR dotyczy rozwiązań w zakresie otrzymanych odsetek od lokat i dywidend oraz montażu i uruchomienia składników środków trwałych. Przepływy środków pieniężnych związanych z montażem i uruchomieniem składników środków trwałych nie znalazły odzwierciedlenia w zapisach MSR, natomiast KSR jednoznacznie zalicza wpływy i wydatki z tego tytułu do przepływów z działalności inwestycyjnej. Z kolei kwestie dotyczące przepły-

wów pieniężnych związanych z odsetkami i dywidendami zostały jednoznacznie przypisane przepływom z działalności inwestycyjnej w KSR, natomiast MSR rozpatrują te kwestie z dużą swobodą interpretacyjną jednostki gospodarczej. Według rozwiązań MSR, przepływy pieniężne z tytułu zapłaconych odsetek oraz otrzymanych odsetek i dywidend można zaliczyć do działalności operacyjnej, finansowej lub inwestycyjnej, natomiast wypłacone dywidendy do działalności operacyjnej lub finansowej. Z punktu widzenia jednostki gospodarczej jest to rozwiązanie lepsze ze względu na swobodę wyboru, ale wymaga precyzyjnego udokumentowania wpływów i wydatków z tego tytułu.

Przepływy z działalności finansowej w ujęciu KSR i MSR

Działalność finansowa nie jest definiowana jednolicie. MSR ogranicza jej zakres do działalności, w wyniku której zmianie ulega wysokość i struktura kapitału własnego oraz zadłużenia jednostki gospodarczej [MSR 7 p. 6]. Z kolei KSR rozszerza pojęcie działalności finansowej o pieniężne koszty i korzyści związane z pozaoperacyjnym pozyskiwaniem źródeł finansowania [KSR 1 p. 6]. Zgodnie z KSR i MSR, do wpływów i wydatków (wypływów) z działalności finansowej zalicza się:

- wpływy pieniężne z emisji akcji i innych instrumentów kapitałowych oraz wydatki (wypływy) na rzecz właścicieli z tytułu ich wykupu,
- wpływy z emisji krótko- i długoterminowych dłużnych instrumentów finansowych,
- wpływy i wydatki (wypływy) z tytułu zaciągniętych i spłacanych pożyczek,
- wydatki (wypływy) związane ze zobowiązaniami wynikającymi z leasingu finansowego [MSR 7 p. 17; KSR 1 p. 26].

KSR uszczegóławia przepływy z działalności finansowej, uwzględniając wydatki z tytułu podziału zysku, w tym z lat poprzednich, zwrot dopłat do kapitału oraz wydatki z tytułu zapłaconych odsetek, prowizji bankowych, związanych bezpośrednio z pozyskaniem kapitału, z wyjątkiem dotyczących podatku dochodowego. Tych składników nie zawiera MSR. Szczególnym rozwiązaniem zawartym w KSR są uregulowania dotyczące otrzymanych dotacji. Ujmuje się je w okresie ich otrzymania w działalności finansowej, natomiast wykorzystanie dotacji przyporządkowuje się poszczególnym poziomom przepływów pieniężnych (operacyjnej, inwestycyjnej lub finansowej), zgodnie z jej przeznaczeniem.

Rozwiązanie takie wydaje się słusznym z punktu widzenia wartości informacyjnej przepływów z działalności finansowej.

Należy pamiętać, że działalność finansowa dostarcza informacji o możliwości pozyskiwania i spłaty kredytów i pożyczek, a także wywiązywania się ze zobowiązań wobec właścicieli kapitału, jednocześnie pokazując umiejętność przedsiębiorcy do pozyskiwania kapitału z różnych źródeł.

Metody prezentacji rachunku przepływów pieniężnych według KSR i MSR

Zarówno rozwiązania krajowe, jak i międzynarodowe dopuszczają możliwość prezentacji rachunku przepływów pieniężnych metodą bezpośrednią i pośrednią. Należy zaznaczyć, że rozróżnienie metod prezentacji omawianego sprawozdania finansowego dotyczy wyłącznie przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej. Dane dotyczące przepływów z działalności inwestycyjnej i finansowej prezentuje się zawsze metodą bezpośrednią [Szczepański i Szyszko, 2007, s. 495–502; Wędzki 2006, s. 161; Wędzki 2007, s. 22].

Metoda bezpośrednia polega na wykazywaniu podstawowych grup wpływów i wydatków pieniężnych. Kwoty wpływów i wydatków (wypływów) są w rachunku przepływów pieniężnych sporządzanym metodą bezpośrednią wykazane jako odrębne pozycje, a następnie zagregowane do kwoty przepływów pieniężnych netto [KSR p. 29; MSR p. 18a i 19].

Informacje finansowe niezbędne w przypadkach zastosowania metody bezpośredniej można uzyskać:

- bezpośrednio, z zapisów w księgach firmy,
 - pośrednio, poprzez skorygowanie wielkości sprzedaży, kosztów wytworzenia produktów sprzedanych oraz innych pozycji w rachunku wyników o zmiany stanu zobowiązań, należności i zapasów oraz innych pozycji niegotówkowych oraz takich, których efekt w postaci przepływów pieniężnych zaliczono do działalności inwestycyjnej bądź finansowej [MSR p. 19a-b].
- Do głównych zalet stosowania metody bezpośredniej należą:
- ukazanie aktualnych źródeł oraz wykorzystania środków pieniężnych, co pomaga w zrozumieniu sposobów, za pomocą których firma generuje, a następnie wykorzystuje gotówkę,
 - dostarczanie informacji użytecznej w określaniu przyszłych przepływów pieniężnych, które to informacje nie są dostępne w przypadku zastosowania metody pośredniej,

- wskazanie na fakt, że osiągnięcie zysku to nie to samo, co posiadanie gotówki,
- łatwość weryfikowania pozycji i kwot pieniężnych oraz fakt, iż są one wolne od stronniczości [Bringham i Houston 2005, s. 75].

Metoda pośrednia za punkt wyjścia w obliczeniu przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej przyjmuje zysk operacyjny, korygując tę kwotę głównie o pozycje niepowodujące zmian w gotówce lub jej ekwiwalentach (in plus i in minus) [KSR p. 30; MSR p. 18b i 20].

Jako zalety metody pośredniej wymienia się:

- zdecydowanie lepsze i wyraźniejsze wykazywanie zmian w aktywach bieżących netto,
- większą dostępność informacji dla oceny przyszłych przepływów pieniężnych poprzez korekty oszacowanych przyszłych kwot zysków [Rutkowski 2007, s. 57–75].

Istota prezentacji przepływów środków pieniężnych według KSR i MSR jest taka sama. MSR zaleca stosowanie metody bezpośredniej, podczas gdy KSR pozostawia swobodę wyboru. Z praktyki gospodarczej wynika, że podmioty gospodarcze częściej stosują metodę pośrednią prezentacji rachunku przepływów pieniężnych. Przypuszczać należy, że jest to konsekwencja obowiązującej w rachunkowości zasady memoriału, umożliwiającej obliczenie wyniku finansowego (stanowiącego punkt wyjścia w metodzie pośredniej) bez względu na termin dokonania płatności. Nadmienić należy, że MSR argumentuje stosowanie metody bezpośredniej w związku z jej przydatnością w procesie planowania przepływów pieniężnych [MSR 7 p. 19].

Prezentacja rachunku przepływów pieniężnych według KSR i MSR

Wynikające z zapisów zawartych w standardach podobieństwa i różnice mogą wpływać na stan środków pieniężnych z poszczególnych rodzajów działalności. Przedstawiony przykład ma na celu zaprezentowanie różnic w rachunku przepływów pieniężnych sporządzonego metodą bezpośrednią według KSR i MSR. Z tego względu ograniczono się do przedstawienia wybranych operacji gospodarczych, które pozwalają zaobserwować różnice w podejściu przepisów krajowych i międzynarodowych. W tabeli 1 zaprezentowano przykładowe operacje gospodarcze, natomiast w tabeli 2 rachunek przepływów pieniężnych według KSR i MSR w firmie X w roku 200a.

Tabela 1

Przykładowe operacje gospodarcze, które miały miejsce w firmie X w marcu roku 200a

Wyszczególnienie	Wartość [zł]
1. Sprzedano produkty, środki pieniężne wpłynęły na rachunek bankowy*	10 000
2. Zakupiono niezbędne do produkcji materiały, zapłacono gotówką	8 000
3. Sprzedano maszynę: – wartość netto maszyny – przychody ze sprzedaży (otrzymano gotówkę) – wynik na sprzedaży	0 35 000 37 000 2 000
4. Otrzymano dotację na zakup sprzętu – wpływ na rachunek bankowy	50 000
5. Zakupiono za gotówkę oprogramowanie	2 500
6. Nabyto 3-letnie obligacje Skarbu Państwa (zapłacono)	7 000
7. Otrzymano darowiznę w formie aportu (darowizna niepieniężna)	1 500
8. Dokonano podziału wyniku finansowego (z roku poprzedniego) a) wypłacono dywidendę (kwota brutto) b) przekazano na kapitał zapasowy	20 000 15 000 5 000
9. Otrzymano dywidendę	3 000
10. Spłacono odsetki od kredytu zaciągniętego na cele inwestycyjne	1 000
11. Otrzymano odsetki od lokaty długoterminowej	1 500
12. Zapłacony podatek	...
Stan środków pieniężnych na początek maja	4 000

* dla uproszczenia rachunku pominięto rozrachunki z tytułu VAT.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 2

Rachunek przepływów środków pieniężnych według KSR i MSR w firmie X w marcu roku 200a (metoda bezpośrednia)

KSR		MSR	
1	2	3	4
Wyszczególnienie	Wartość [zł]	Wyszczególnienie	Wartość [zł]
Działalność operacyjna			
Wpływy		Wpływy	
Operacja 1	10 000	Operacja 1	10 000
		Operacja 4	50 000
Razem wpływy	10 000	Razem wpływy	60 000
Wydatki		Wydatki	
Operacja 2	8 000	Operacja 2	8 000
		Operacja 8	15 000
		Operacja 12	570
Razem wydatki	8 000	Razem wydatki	23 570

cd. tabeli 2

1	2	3	4
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	2 000	Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	36 430
Działalność inwestycyjna			
Wpływy		Wpływy	
Operacja 3	37 000	Operacja 3	37 000
		Operacja 9	3 000
		Operacja 11	1 500
Razem wpływy	37 000	Razem wpływy	41 500
Wydatki		Wydatki	
Operacja 5	2 500	Operacja 5	2 500
Operacja 6	7 000	Operacja 6	7 000
		Operacja 10	1 000
		Operacja 12	95
Razem wydatki	9 500	Razem wydatki	10 595
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	27 500	Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	30 905
Działalność finansowa			
Wpływy		Wpływy	
Operacja 4	50 000		
Operacja 9	3 000		
Operacja 11	1 500		
Razem wpływy	54 500	Razem wpływy	
Wydatki		Wydatki	
Operacja 8	15 000		
Operacja 10	1 000		
Razem wydatki	16 000	Razem wydatki	
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	38 500	Przepływy pieniężne z działalności finansowej	
Przepływy pieniężne razem	68 000		
Operacja 12	665		
Przepływy pieniężne netto razem	67 335	Przepływy pieniężne netto razem	67 335
Gotówka na początek miesiąca	4 000	Gotówka na początek miesiąca	4 000
Gotówka na koniec miesiąca	71 335	Gotówka na koniec miesiąca	71 335

Źródło: Opracowanie własne.

Z zaprezentowanego przykładu wynika, że występują różnice na poszczególnych poziomach przepływów pieniężnych w zależności od zastosowanych przepisów prawnych. Pierwsza różnica występuje już na poziomie działalności operacyjnej. Według KSR przepływy pieniężne z działalności operacyjnej wyniosły 2000 zł, podczas gdy z zastosowaniem MSR 36 430 zł. Przyczyną takiej różnicy jest niejednoznaczne zakwalifikowanie w MSR dotacji. Ze względu na ujęcie dotacji w rachunku wyników w pozostałych przychodach operacyjnych uznano za zasadne przyporządkowanie dotacji w rachunku przepływów pieniężnych wpływom z działalności operacyjnej. Kolejnym elementem różnicującym ten poziom przepływów były wydatki związane z wypłatami dywidendy (15 000 zł) oraz podatek dochodowy dotyczący działalności operacyjnej. Konsekwencją braku jednolitej interpretacji jest to, że potencjalny odbiorca informacji będzie również mógł popełnić błąd w ocenie działalności operacyjnej przedsiębiorstwa. Korzystniejszy obraz uzyskuje, jeżeli firma zastosuje przepisy MSR.

Dowolność interpretacyjna dotyczy również przepływów pieniężnych z działalności inwestycyjnej, w której według KSR ujmowane są wpływy z tytułu sprzedaży majątku trwałego (37 000 zł), natomiast według MSR dodatkowo otrzymana dywidenda oraz otrzymane odsetki od lokaty długoterminowej. W części dotyczącej wydatków według MSR należy ująć spłacone odsetki od kredytu inwestycyjnego oraz przynależny działalności inwestycyjnej podatek dochodowy. Skutkiem takiego podejścia jest zróżnicowanie wartości przepływów pieniężnych wynoszące 3405 zł. W tym przypadku również może pojawić się problem niewłaściwej oceny, wskazujący na szeroko podjętą działalność inwestycyjną (według KSR), podczas gdy stosując MSR sytuacja finansowa podmiotu w tym zakresie będzie oceniana mniej korzystnie.

Taka sama sytuacja dotyczy przepływów pieniężnych z działalności finansowej. Różnica wartości przepływów pieniężnych w zależności od zastosowanych przepisów prawnych wynosi 68 000 zł. Na kwotę tę po stronie wpływów składają się otrzymane dotacje, dywidendy oraz odsetki, natomiast wydatki dotyczą dywidendy i odsetek od kredytu zaciągniętego na cele inwestycyjne.

Mimo omówionych różnic, saldo przepływów pieniężnych na koniec miesiąca, w obydwu przypadkach wyniosło 67 335 zł. Różnice występujące w rozwiązaniach prawnych w odniesieniu do poszczególnych poziomów działalności mogą powodować różny odbiór sytuacji finansowej przedsiębiorstwa, ale nie wpływają na wartość końcową środków pieniężnych.

Wnioski

Z przeprowadzonych badań wynikają następujące wnioski:

1. Z analizy wynika, że brak jest jednolitego podejścia w rozwiązaniach prawnych dotyczących rachunku przepływów pieniężnych. Różnice interpretacyjne dotyczą głównie kwalifikowania poszczególnych tytułów przepływów pieniężnych w zakresie odsetek, dywidend oraz strat i zysków nadzwyczajnych czy instrumentów finansowych. Krajowe Standardy Rachunkowości traktują podejście do rachunku przepływów pieniężnych w sposób bardziej rygorystyczny niż Międzynarodowe Standardy Rachunkowości, które pozostawiają większą swobodę przyporządkowania wybranych pozycji rachunku do poszczególnych rodzajów działalności.
2. Skutkiem rozbieżności są utrudnienia w bezpośrednim porównywaniu rachunku przepływów pieniężnych przedsiębiorstw stosujących przepisy zawarte w KSR i MSR. Podejście takie nie ma wpływu na końcowy wynik środków pieniężnych w przedsiębiorstwie, ale zmniejsza wartość informacyjną, z poszczególnych poziomów przepływów pieniężnych, dla użytkowników. Swoboda przyporządkowania zdarzeń gospodarczych przez podmioty gospodarcze, charakterystyczna dla MSR, może powodować utrudnienia w sprawnym podejmowaniu decyzji finansowych jednostki oraz wymagać bardziej szczegółowych zapisów księgowych. W tym zakresie KSR stanowi lepsze rozwiązanie, chociaż treści w nim zawarte są przedstawione w sposób bardziej zawiły, co może powodować utrudnienia w opracowaniu rachunku przepływów pieniężnych.
3. Zaletą rozwiązań zawartych w MSR, ze względu na większą wartość planistyczną, jest zalecenie stosowania metody bezpośredniej prezentacji rachunku przepływów pieniężnych. Ze względu na obowiązującą w prawie bilansowym zasadę memoriału w polskich warunkach występuje znaczne utrudnienie stosowania tej metody, co wpływa na preferowanie przez jednostki gospodarcze metody pośredniej.

Literatura

- BRIGHAM E.F., HOUSTON J.F., *Podstawy zarządzania finansami*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2005.
- CZEKAJ Z., DRESLER M., *Zarządzanie finansami przedsiębiorstw – podstawy teorii*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998.
- Krajowy Standard Rachunkowości Nr 1 (Dz. Urz. Ministra Finansów z 2003 r. Nr 12, poz. 69). Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1725/2003 z dnia 29 września 2003 r.
- RUTKOWSKI A., *Zarządzanie finansami*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2007.
- SZCZEPAŃSKI J., SZYSZKO L., *Finanse przedsiębiorstwa*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2007.

WĘDZKI D., *Analiza wskaźnikowa sprawozdania finansowego*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2006.

WĘDZKI D., *Sporządzanie rachunku operacyjnych przepływów pieniężnych metodą bezpośrednią w sposób uproszczony*, Rachunkowość Nr 6/2007, Warszawa 2007.

COMPARATIVE ANALYSIS OF CASH FLOW APPROACHES IN POLISH AND INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARDS

Abstract

The article presents similarities and differences in Cash Flow Account approaches between Polish Accounting Standards and International Accounting Standards (IAS). The analysis show that the approach is not homogeneous and additionally IAS often leaves much space for various interpretations. Additionally IAS recommends to apply the direct method in presenting cash flows from operating activities as more useful, especially in financial planning.